

פעילויות למידה – בריאות האישה

עודכן: 09.2022

1. הקדמה
2. אוריינטציה למחלקה
3. תרופות
4. הדרכה
5. אומדנים ואמצעי ניטור
6. תצפית בגרידה
7. תצפית בעבודת הרופא
8. תכנית טיפול
9. ידע קליני לגבי אבחנות שונות
10. אומדן דימום
11. מכשירי ניטור
12. בדיקות אבחון א'-ב'
13. תצפית בביקור רופאים
14. העברת משמרת
15. הדרכת מטופלים
16. מיניות החולה
17. משכב לידה
18. הריון בסיכון
19. הנקה
20. תרופות
21. אבחנות והתערבויות שכיחות

הקדמה

הנחיות לביצוע פעילויות למידה וקריטריונים להערכתן

פעילויות למידה הן הנחיות כתובות המכוונות לביצוע משימות החוקרות נושאים קליניים הקשורים לטיפול. כל פעילות למידה מורכבת מנושא קליני מסוים ויש בה הנחיות לביצוע חקר עצמי או קבוצתי שיתבצע במהלך ההתנסות.

השימוש בפעילויות הלמידה:

- א. המדריך והסטודנט קובעים איזה פעילויות למידה יבוצעו ומתי.
- ב. המדריך קובע עם הסטודנט את משך הזמן שיש להקדיש לפעילות הלמידה. הסטודנט יכול לבצע את הפעילות כחלק משגרת היום תוך מתן הטיפול, או להקציב זמן מיוחד לביצוע פעילות הלמידה.
- ג. הסטודנט והמדריך מסכמים איזה סעיפים מתוך פעילות הלמידה המסוימת יבוצעו. ניתן לשנות או להוסיף סעיפים לפעילות למידה כך שתהיה רלוונטית ככל האפשר לשדה הקליני.
- ד. הסטודנט דואג לקריאת ספרות מקדימה רלוונטית (נמצא בהכנה מקדימה לפעילות).
- ה. ניתן לבצע פעילויות למידה בזוגות או בקבוצה.
- ו. סיכום פעילות הלמידה יכול להיעשות בכתב, בעל פה, מול המדריך או במסגרת הקבוצה כולה.

קריטריונים להערכה:

1. הסיכום מתאר את התובנות/המסקנות שאליהן הגעת, ואיך הגעת אליהן. תיאור התובנות כולל:
  - א. מגדיר מושגים קליניים.
  - ב. מציג מושגים/תכנים קליניים מזוויות שונות (לדוגמא: מטופל, בן משפחה או מטפל; אחיות, רופאים או פרה-רפואיים).
  - ג. מציג מושגים/תכנים קליניים במימדים שונים (לדוגמא: מימד חוקי, אתי, אובייקטיבי, סובייקטיבי, פורמלי לעומת לא פורמלי, מדיניות לעומת יישום בפועל).
  - ד. מציג השלכות על רבדים שונים (המטופל, המשפחה, הצוות, הארגון) ועל מימדים שונים (למשל, מימד תפקודי, גופני, רגשי, חברתי, כלכלי).
  - ה. מכליל את המושג/התכן הקליני (לדוגמא: לרמת עקרון, לרמת פרוצדורה).
2. התובנות/המסקנות מתבססות על מה שבדקת (בהתאם להנחיות פעילות הלמידה).
3. התובנות/המסקנות מתייחסות לספרות, לנהלים, או לחוקים רלוונטיים (המוזכרים בפעילות).

אוריינטציה למחלקה

מטרה: הכרת תפקיד המחלקה

הנחיות:

1. סרוק את כל הרשומות (גליונות החולה במחלקה ורשומות סיעודיות, רפואיות) והוצא את הנתונים הבאים:

אבחנה	גיל	מקום מגורים	בדיקות	תרופות	טיפולים

2. על סמך הנתונים הבהר לעצמך:
- מי אוכלוסיית החולים (גיל, סיבות לאשפוז, מוצא וכד')?
  - מהן הבדיקות השכיחות?
  - איזה תרופות ייחודיות למחלקה?
  - מהי מדיניות הטיפול (כפי שמתקף בטיפולים)?
  - איזה סוגי מעקב קיימים?
  - מה המדיניות כלפי המשפחה?
3. בחר מספר אבחנות ותן רציונל לסיבת האשפוז, תהליך הטיפול ונהליו. ראיין אנשי צוות להשלמת המידע החסר לך.
4. ראיין איש צוות סיעודי או אחר לגבי תחומי פעילותו, גישות טיפול ייחודיות.
5. ראיין חולים לגבי הסימפטומים שסבלו, מהלך הטיפול שעברו, ההכנה שקבלו, ההדרכה, היחס, השיתוף של בני המשפחה.
6. ראיין איש צוות לגבי מדיניות / נוהלים / רוטינה בנוגע לניהול סימפטומים, טיפולים, הדרכות, שיתוף בני משפחה.
7. ציין מהם הפערים בין נקודות הראות של החולים לעומת אנשי הצוות.
8. במהלך הדיון הקבוצתי שתף את שאר הסטודנטים במסקנותיך.

תרופות

מטרה: הבנת מטרות הטיפול התרופתי ותופעות הלוואי.

הנחיות:

9. בחר בסיוע המדריכה בחמישה מטופלים המאושפזים במחלקה.
10. רשום בקצרה אנמנזה של כל אחד מהם – פרטים דמוגרפיים, סוציו-אקונומיים, המחלות מהן סובל המטופל (עיקריות ונלוות), התרופות שלוקח.
11. ענה על השאלות הבאות לגבי כל אחד מהמטופלים והשווה ביניהם:
  - ז. איזה תרופות מקבל המטופל? (לידיעתך – מעל 4 תרופות יש 100% סיכוי להופעת תופעות לוואי).
  - ח. מה מטרת הטיפול התרופתי?
  - ט. מהי משפחת התרופות אליה משתייכת כל תרופה?
    - י. מהו המנגנון הפרמקולוגי של כל תרופה?
    - יא. האם הוא קשור למערכות שונות שבהן יש למטופל פגיעה?
    - יב. מהו המינון המקובל והמנה המרבית התרופוטית?
    - יג. מהן דרכי המתן האפשריות ומהי הדרך המתאימה למטופל הספציפי (דגש על רצינות לבחירת דרך המתן)?
    - יד. מהן תוצאות הטיפול הצפויות ותוך כמה זמן הן מתרחשות?
    - טו. מהן תופעות הלוואי המשמעותיות ועל איזה מהן מדווח המטופל? ועל איזה אינו מדווח?
    - טז. מהן התרופות ו/או אמצעי טיפול אחרים האמורים לטפל בתופעות הלוואי שעליהן מתלונן המטופל?
    - יז. האם יש אינטראקציה עם תרופות אחרות (סינרגיזם או אנטגוניזם בין תרופתי)?
    - יח. האם נוטל תרופות טבעיות או המופתיות שיכולות להשפיע?
    - יט. האם יש אינטראקציה עם התרופות שאותן מקבל המטופל באופן קבוע? מהי הדרך להתמודד עם אינטראקציה זו?
    - כ. מהו הזמן הנכון למתן התרופה ביחס לארוחות – אין קשר למזון, לפני האוכל, אחרי האוכל, על קיבה ריקה וכו'?
    - כא. האם יש איסור למתן התרופה למטופלים עם אלרגיות ידועות? (רגישות ליוד, חלבון G6PD ועוד)?
    - כב. האם הפרעה בתפקוד אחת ממערכות הגוף משפיעה על מינון התרופה שיש לתת?
    - כג. האם משקל הגוף והגיל משפיעים על המינון?
    - כד. מהו משך הזמן המקובל למתן תרופה זו? האם ניתן להפסיק את מתן התרופה?
    - כה. מהן האלטרנטיבות הטיפוליות האחרות האפשריות במצב זה?
    - כו. מהן דרכי המעקב שיש לנקוט במתן תרופה זו?

הדרכת מטופלות

מטרה: הכרת סוגי ההדרכות הספציפיות השכיחות במחלקה.

הזמן המוקצב:

הנחיות:

צפה בהדרכה שנעשית ע"י איש צוות במחלקה וברר לעצמך את הנקודות הבאות:

1. מי יזם את ההדרכה, ולמה
2. מהי ההכנה של המודרך ושל המדריך לקראת ההדרכה
3. מהן מטרות ההדרכה
4. האם ההדרכה, בנוסף למידע, כללה גם תמיכה, הקשבה, ייעוץ, ובאיזה אופן?
5. לאיזה צרכים מתייחסת ההדרכה (צרכי המדריך וצרכי המודרך) ובאיזו מידה נתנה תשובה לצרכים אלו
6. מהן תפוקות ההדרכה

את התוצרים של פעילות למידה זו ניתן להגיש בכמה אופנים:

1. סכם בקצרה בכתב את עיקרי הדברים וחלק לחברי הקבוצה ולמדריך.
2. הצג בדיון קליני את הבנותיך.
3. הצג את הבנותיך לאחות במחלקה, ושמע את הארותיה והערותיה.
4. כתוב פורטפוליו על הבנותיך והתרשמותך בהתייחס לתכנים ולתהליך בהם צפית. הגש למדריכה.
5. אחר.

אומדנים ואמצעי ניטור

מטרה: הכרת אומדנים ספציפיים והבנת הרציונל לשימוש בהם.

הנחיות:

בחר בעזרת המדריכה / האחות במחלקה 2 גליונות חולה כשהאחד מייצג לקוח בריא (תינוק, יולדת, אשה הרה) והשני מייצג לקוח חולה (תינוק עם מום, אישה פרה-אקלמפסית).

רשום מהן הבדיקות האבחון או המעקב שרשומות בגיליון:

1. הסבר מהו הרציונל לבדיקות דרך השאלות הבאות:
    - א. מה מטרת כל בדיקה.
    - ב. מה רוצים לאבחן או לבדוק במקרה הספציפי הזה (D.D.)
    - ג. מה הסיבה לתדירות ביצוע הבדיקה, התזמון / משך הבדיקה?
  - ד. איזה בדיקות אלטרנטיביות קיימות לאבחון / מעקב הספציפי ומדוע נבחרה בדיקה זו (סכנות, עלות, מצב גופני, מצב נפשי ועוד).
  2. ציין מהם ערכי הנורמה וקשר את הסטיות מהנורמה למצב הקליני של הלקוחות.
  3. תאר מהי ההכנה לבדיקות השונות.
  4. מהם התכנים העיקריים בהדרכה הספציפית לכל בדיקה.
  5. ראיין את הלקוחות ובני משפחתם לגבי הרגשתם ביחס לבדיקות, ההדרכה שקיבלו ו/או שהיו רוצים לקבל.
- את התוצרים של פעילות למידה זו ניתן להגיש בכמה אופנים:
6. סכם בקצרה בכתב את עיקרי הדברים וחלק לחברי הקבוצה ולמדריך.
  7. הצג בדיון קליני את הבנותיך.
  8. הצג את הבנותיך לאחות במחלקה, ושמע את הארותיה והערותיה.
  9. אחר.

תצפית בגרידה

מטרה: הפקת מידע קליני רב ככל האפשר מצפייה בלבד.

הנחיות:

12. הגדר לעצמך את מטרת התצפית. העזר בספרות והשלם בעזרת אחות המחלקה.

13. קח רשימת שאלות מוכנות מראש לגבי התצפית.

למשל תצפית בגרידה:

- ה. איזה סוג הרדמה ניתן?
- ו. מהי רמת ההכרה של האישה לאורך הגרידה?
- ז. איזה תרופות קבלה להרגעה / נגד כאבים?
- ח. מה מנטרים? כל כמה זמן? איך?
- ט. מה קורה כשיש חריגה מהנורמה?
- י. איזה הדרכה נעשית?
- יא. האם נצפו תופעות לוואי לטיפול התרופתי?
- יב. מה הקשר בין המצב הקליני לבדיקות שנעשות?
- יג. איזה שאלות יש לאישה / למשפחה?
- יד. האם נצפו סיבוכים וכיצד טופלו?
- טו. מהי חלוקת התפקידים של הצוות המטפל?
- טז. באיזה אופן התקבלה הסכמה מדעת?

14. ענה על השאלות בכתב תוך ולאחר התצפית.

את התוצרים של פעילות למידה זו ניתן להגיש בכמה אופנים:

- 10. סכם בקצרה בכתב את עיקרי הדברים וחלק לחברי הקבוצה ולמדריך.
- 11. הצג בדיון קליני את הבנותיך.
- 12. הצג את הבנותיך לאחות במחלקה, ושמע את הארותיה והערותיה.
- 13. כתוב פורטפוליו על הבנותיך והתרשמותך בהתייחס לתכנים ולתהליך בהם צפית. הגש למדריכה.
- 14. אחר.

תצפית בעבודת הרופא

מטרה:

1. העמקת ידע קליני
2. הבנת תהליך בירור אבחנה מבדלת
3. הכרת אלטרנטיבות טיפוליות
4. הכרת בדיקות שונות
5. קישור בין אומדנים, בדיקות וטיפולים לבעיית בריאות מסוימת.

הנחיות:

1. **צפה בקבלה אצל הרופא (במידת האפשר הפנה אליו גם שאלות) והתייחס לנקודות הבאות:**
  - ◆ מהי סיבת ההפניה – האם ולמה היא מוצדקת? מה מידת הדחיפות? מי קובע את מידת הדחיפות?
  - ◆ מי מפנה – איזה מסלול עברה עד שהגיעה לכאן? האם נעשו בדיקות קודמות? במה קידמו את הבירור?
  - ◆ מי נכנס לחדר (האישה, עם בעל או לוויו אחר, עם האחות) – למה?
  - ◆ השאלות שמופנות לאישה, למלווה – איזה שאלות תורמות לתהליך בירור האבחנה?
  - ◆ איזה שאלות חוזרות על עצמן בכל קבלה? מדוע הן שאלות רוטיניות?
  - ◆ איזה שאלות היו צריכות להישאל, לדעתך ולא נשאלו? מדוע?
  - ◆ מהן הבדיקות שנעשו? מהו הרציונל לביצוען?
  - ◆ לאיזה אבחנות ניתן לקשור את הסימנים והסימפטומים שנמצאו?
  - ◆ מהם הדברים שהטרידו במיוחד את האישה? איזה שאלות שאלה? איזו התייחסות קבלה לגביהם?
  - ◆ איזו הדרכה ניתנה? למי? לגבי מה? עד כמה ענתה על צרכיה של האישה?
  - ◆ באיזו מידה שותפה האישה/ בעלה (או מלווה אחר) בקבלת החלטות? לגבי אילו נושאים?
2. **השווה את ממצאך בנוגע לנשים השונות שנבדקו וסכם לעצמך:**
  - ◆ מהו תהליך הבירור הרוטיני הקיים לגבי כולן? במה חשיבותו?
  - ◆ מהו המסלול הספציפי לבירור האבחנות שבהן צפית?
  - ◆ אילו אבחנות הועלו כהשערות במהלך הבירור?
  - ◆ מהם הסימנים, הסימפטומים, הבדיקות שתמכו באבחנה מסוימת?
  - ◆ מה בתמונה שהתקבלה לא אופייני לאותה האבחנה?
  - ◆ מה הופך את המקרה לדחוף יותר?
  - ◆ מה משפיע על היחס, ההדרכה ומידת השיתוף בקבלת החלטות שמפגין הרופא כלפי הנשים?
3. **הצג את הבנותיך ודון בהן עם הרופא/ האחות/ קבוצת הסטודנטים.**

תכנית טיפול

הנחיות:

1. בחר בעזרת המדריכה מטופלת עם בעית בריאות (שכיחה, מעניינת, חשובה וכד').
2. אסוף עליה נתונים רלוונטיים:
  - א. מהרשומות הרפואיות והסעודיות
  - ב. הסתכלות מכוונת
  - ג. השתתפות בביקור רופאים אצלה
  - ד. ראיון המטופלת
  - ה. ראיון הצוות המטפל (רופא, אחות, עו"ס וכד')
3. כתוב תכנית טיפול הכוללת:
  - א. בעיות קיימות ופוטנציאליות, עפ"י סדר עדיפויות – תן רציונל להגדרת הבעיות.
  - ב. הסבר לסדר העדיפויות שבחרת לטיפול בבעיות
  - ג. מדיניות הטיפול המקובלת באבחנה או בבעיה במחלקה, במקומות אחרים, בספרות.
  - ד. תכנון התערבות – בהתייחס לאומדנים, טיפולים, הדרכה.
  - ה. מדדי הצלחה – היעדים אליהם תשאף להגיע בסיום המשמרת או בטווח הארוך יותר. התייחס בהתערבות ובמדדי הצלחה לטווח הקצר (סיום המשמרת) ולטווח הארוך (ימים, שבועות)
4. הגש את תכנית הטיפול הכתובה למדריכה לקבלת משוב.

ידע קליני לגבי אבחנות שונות

המטרה:

1. הכרת סימנים וסימפטומים של בעיית בריאות מסוימת
2. קישור בין מצב קליני למתואר בספרות
3. הבנת תהליך בירור אבחנה מבדלת
4. הכרת אלטרנטיבות טיפוליות שונות
5. הכרת נוהלים הקשורים לבדיקות, לטיפולים

הנחיות:

1. סרוק את הרשומות בקבלה למיון מהשבוע האחרון והתייחס לנקודות הבאות:
הבעיות או הסיבות להפניה
שכיחות הבעיה שבחרת לקרוא עליה
הגורם המפנה
גיל הפונה
הבדיקות/האומדנים שנעשו טרום ההפניה

2. הכן טבלה על פי הנקודות הנ"ל וברר עם המזכירה/ האחות במיון מהם הנהלים להמשך ההתערבות:

האם קיים מסלול קבוע להמשך הברור? מהו?
האם קיים מסלול שונה עפ"י גיל הפונה? הגורם המפנה? בדיקות שנעשו? גורמים נוספים?

3. הצטרף לנשים שפונות למיון עם הבעיה שבחרת (לאחר קבלת הסכמת האחות והמטופלת עצמה). ראיין את האישה וצפה בקבלתה ובמסלול שהיא עוברת במיון תוך התייחסות לנקודות הבאות:

- ◆ מהם הדברים שמטרידים אותה ביותר?
- ◆ האם הגיעה לבד? עם מלווה?
- ◆ איזה שאלות נשאלת בקבלתה? מדוע חשוב לשאלן?
- ◆ מי לוקח אנמנזה?
- ◆ איזה שאלות באנמנזה מכוונות לבירור D.D. (אבחנה מבדלת)?
- ◆ איזה אבחנות מתחזקות או נדחות במהלך הבירור?
- ◆ איזה שאלות אינן קשורות לבירור D.D. מדוע חשוב לשאול אותן?
- ◆ איזה שאלות חסרות, לדעתך, באנמנזה? מדוע?
- ◆ מה מידת הדחיפות שמיוחסת לבעיה של האישה ביחס לשאר הפונות למיון? מי קובע אותה?
- ◆ לאיזה בדיקות היא מופנית? ע"י מי? במה הבדיקות תורמות לתהליך הבירור.
- ◆ איזה מידע חשוב לאשה לקבל? אל מי היא מפנה את השאלות? איזו התייחסות יש לשאלותיה?
- ◆ מהו הטיפול שהוצע לה? איזה אלטרנטיבות טיפוליות קיימות/הוצעו לה?
- ◆ האם ניתנת לה הדרכה? באיזה נושא? מתי? ע"י מי?
- ◆ מה מידת שיתופה בהחלטות לגבי המשך ההתערבות?
- ◆ מהי התייחסות למלווה. באיזו מידה שותף לקבלת מידע? להחלטות?
- ◆ עד כמה נשמרה פרטיותה של האישה?
- ◆ מהם התנאים התורמים לשמירת פרטיות האישה במיון?

◆ מהם התנאים, המצבים או הגורמים המפריעים לשמירת הפרטיות? איך לדעתך, במצב הנוכחי, ניתן לשפר זאת?

בדוק ברשומות את המסלול שעברו נשים נוספות עם אותה בעיה/סימפטום והשווה את הדומה והשונה ביניהן לגבי:

- ◆ הבדיקות שנעשו
- ◆ הטיפול שניתן או הומלץ
- ◆ ההדרכה שניתנה

4. תן הסבר לממצאך.

5. הצג לפני הרופא/האחות את הבנותיך וברר אילו מהן נכונות ואילו מוטעות.

6. סכם את הבנותיך בכתב והגש למדריך או הצג בקבוצת הסטודנטים.

אומדן דימום

מטרה:

- הבנת מנגנון התפתחות הדימום פנימי / חיצוני.
- זיהוי סימנים וסימפטומים המעידים על דימום (פנימי / חיצוני).
- לימוד סדרי עדיפויות קליניות לטיפול במטופל עם דימום.

הכנה בבית:

- אבחון ה"לם המורגי":
- הדינאמיקה בסימנים וסימפטומים במצבי הדימום הבאים:
דימום האיברים הפנימיים (ראש, חזה, טחול, בטן).
דימום חיצוני באיברים שונים.
דימום מדרכי עיכול - עליונות, תחתונות
- סיבוכים מיידיים לאחר ניתוח.

הזמן המוקצב:

1/2 שעה.

הנחיות:

1. בחר מטופל/ת שהתקבל עקב דימום למחלקה, או עד 24 שעות לאחר ניתוח.
2. בהתייחס לאבחנה ועל סמך קריאת הספרות ונהלים רלוונטיים כתוב רשימה של סימנים וסימפטומים שמאפיינים מצב זה והרציונל להופעתם. הראה רשימה זו למדריך השדה. עשה אומדן של מצב המטופל בהתאם לרשימת הסימנים והסימפטומים.
3. א. בדוק ברשומות הרפואיות והסיעודיות אילו סימנים וסימפטומים הופיעו ועל מה מדווחים בהקשר לאומדן דימום.
ב. ראיין את המטופל ובן משפחתו וציין מה היו הסימנים והסימפטומים שסבל מהם.
4. הסבר את החוקים פיזיקאליים הקובעים את הדינאמיקה של הדימום הפנימי / חיצוני באברי הגוף השונים.
5. הסבר את מנגנון הקרישה ביחס למטופל הספציפי, בדיקות המעבדה, הטיפול.
6. הבא את ממצאיך לדיון הקבוצתי.

מכשירי ניטור

מטרות

- הכרת הפונקציות השונות של מכשירי הניטור.
- הבנת מטרת השימוש בו.
- הבנת משמעותם של המדדים השונים אותם מציג מכשיר הניטור.
- זיהוי גורמים המשפיעים על איכות המידע המופק מהשימוש במכשיר הניטור.
- הבנת השפעת השימוש במכשיר הניטור על המטופל ובני משפחתו.

הזמן המוקצב

1-1.5 שעות

הנחיות

1. בחר באמצעות המדריך באחד ממכשירי הניטור הבאים:
  - מוניטור
  - מונה טיפות
  - מד סטורציה
  - א.ק.ג.
2. בדוק מהן הפונקציות השונות של המכשיר:
  - מה תפקיד הכפתורים השונים?
  - איך מטפלים ומתחזקים אותם?
  - אילו אביזרים נלווים נדרשים לצורך הפעלת הניטור ומדוע?
3. זזה את משמעות הערכים המופיעים על צג מכשיר הניטור:
  - מהן יחידות המדידה?
  - מהן גבולות הנורמה?
4. כיצד מתריע המכשיר על חריגה מהנורמה?
  - מהם גבולות המדידה שנקבעו ומדוע?
5. אילו גורמים עשויים להשפיע על איכות המידע המתקבל ממכשיר הניטור?
  - במה מתבטאת השפעתם של גורמים אלה הלכה למעשה?
6. בחר באמצעות המדריך 3-4 חולים ובדוק לגביהם אינדיקציה לשימוש במכשיר הניטור וסעיפים 3-5.

בדיקות אבחון א'

מטרות:

- הכרת בדיקות שונות ומטרותיהן (בדיקות רוטינה, ב. הפרשות, ב. הדמיה, ב. ניטור, ב. פולשניות)
הבנת תשובות הבדיקות - הכרת הנורמה וחריגה מהנורמה
הכרת אופן ההכנה, הביצוע והמעקב אחר הבדיקה
הכרת סיבוכי הבדיקות
הבנת משמעות הבדיקה למטופלים
הבנת עקרונות הדיווח

הנחיות:

1. ברר מהן הבדיקות שנעשות באופן רוטיני לכל חולה במחלקה. תן הסבר לנחיצותן.
2. בחר בעזרת המדריך מספר מטופלים שעוברים סדרת בדיקות לקביעת מצבם. קרא ברשומות שלהם על הבדיקות השונות שעברו או יעברו. רכז את הנתונים שאספת בטבלה:

שם החולה	שם הבדיקה	מטרת הבדיקה אצל חולה זה	הכנה לבדיקה	חריגות מהנורמה בתשובת הבדיקה	תופעות שהופיעו בעקבות הבדיקה	מעקב שנעשה לאחר הבדיקה

3. סכם כל בדיקה על פי הטבלה ובתוספת פרטים חשובים נוספים עליהם קראת בספרות (סיכונים שלא הופיעו, מטרות נוספות לבדיקה, ערכי הנורמה, מעקב לפי הנוהל).
4. ראיין את החולים:
  - מה הם יכולים לספר לך על הבדיקות שעברו?
  - איזו הכנה קיבלו? לאיזה דברים לא הכינו אותם?
  - מה הרגישו לגבי הבדיקה? איזה חששות עלו?
  - מה היה להם קשה?
  - מה עזר להם?
  - האם לאחר הבדיקה היו תופעות מיוחדות כלשהן? (כאב, דימום, הגבלה, סחרחורת וכו')
  - מה יודעים על מטרת הבדיקה? תוצאותיה?
  - מה רוצים לדעת? ממי?
5. כתוב דיווח על פי מה ששמעת מהמטופל. על מה חשוב לדווח? נסה לנסח בבירור ובקצרה.
6. בדוק בדיווח הסייעודי של המטופל מה נכתב לגבי הבדיקות:
  - מה בדיווח הינו תיאור אובייקטיבי? מה מאפיין טרמינולוגיה אובייקטיבית?
  - מה בדיווח הינו תיאור סובייקטיבי? מה מאפיין טרמינולוגיה זו?
  - האם הדיווח שיפוטי?
  - האם יש פערים בין סיפור החולה לבין הדיווח? ממה הוא נובע, לדעתך?
7. השווה את הדיווח הסייעודי לדיווח שכתבת. מה נכון לדעתך לשנות?
8. הגש למדריך את הדיווח הסופי שלך ואת הסיכומים על הבדיקות.

בדיקות אבחון ב'

רקע

בדיקות אבחון מבוצעות בכדי לברר ולאבחן את מצבו הקליני של המטופל. בדיקות אבחון כוללות:

- ◆ הפרשות הגוף
- ◆ תרשימים וניטורים
- ◆ דיקורים וניקורים
- ◆ צלומי רנטגן עם ובלי חומר ניגוד
- ◆ אנדוסקופיות
- ◆ בדיקות על קוליות
- ◆ בדיקות הדמיה

מטרות

1. הכרת בדיקות איבחון ושמותיהן
2. הבנת מטרות הבדיקה
3. הכרת הערכים התקינים ומשמעות התוצאות
4. הכרת אופן ביצוע הבדיקה
5. ידיעת הסיבוכים של הבדיקות
6. ידיעת אופן הסיוע למטופל לקראת, במהלך ולאחר הבדיקה
7. הכרת מקורות רישום ודיווח הנוגעים לבדיקה
8. הכרת הנוהלים הקשורים במשלוח בדיקות מעבדה

הנחיות

שלב א

1. בחר בעזרת המדריך/ה 5-6 מטופלים ועיין ברשומות השונות של כל מטופל. אסוף נתונים לגבי הבדיקות שנעשו למטופלים ורכזם בטבלה (לכל מטופל בצע טבלה נפרדת):

שם הבדיקה	מטרה	מהלך (הכנה, מהלך, מעקב)	ערכים נורמלים	קשר לאבחנה המקורית של המטופל

2. בדוק את הנוהלים הרלוונטיים לבדיקות השונות.

3. בצע בדיקות שונות למטופלים אלו בהתאם לצורך.

שלב ב

4. בחר בדיקת מעבדה אחת ועקוב אחר מהלך הבדיקה ממתן ההוראה ועד קבלת התשובה הסופית. ציין זמנים ומקומות של רצף התהליך.
5. בחר 3 בדיקות מעבדה מסוגים שונים, בצע את הבדיקות, הבא למעבדה, עקוב אחר תהליך הבדיקות במעבדה (ראיין את הלבורנטים לגבי המלצותיהם ליעול ביצוע הבדיקות), קבל את התשובות והעבר לרופא המטפל / האחיות.
6. כתוב את מהלך הבדיקה כנוהל.

תצפית בביקור רופאים

מטרות:

1. הבנת מטרות הביקור
2. הבנת הבעיות בהם דנים בביקור (רפואיות ואחרות)
3. הכרת תפקידי המשתתפים בביקור, והאינטראקציות ביניהם.
4. העמקת הידע הרפואי והסייעודי.
5. בחינת היישום של מרכיבים מתוך זכויות החולה במהלך הביקור.

הכנה מקדימה:

קריאה מקדימה – לגבי האבחנות הטיפול והסיבוכים של החולים בחדרים בהם טיפלת.

הנחיות:

1. ראיין אחות אחראית לגבי מטרות הביקור ותרומת המשתתפים בו.
2. ראיין את החולים לפני הביקור לגבי ציפיותיהם מביקור הרופאים והרגשתם בזמן הביקור.
3. ראיין את הרופא / הסטז'ר לגבי מטרות הביקור ודרך הלמידה ממנו.
4. קרא בקרדס ובתיק החולה את הדיווחים האחרונים
5. כתוב את תפוקות הביקור לגבי החולים שלך לפי הבנתך.
6. צפה בביקור הרופאים ותאר את התהליך:
  - א. צפה במרכיבי "הטכס" של הביקור (לבוש, ז'רגון הדיבור, צורת הפניה לנוכחים, סדר כניסה ויציאה, נושאי הכלים וכד').
  - ב. מי נוכח בביקור.
  - ג. מי מנהל את הביקור ולמי מפנה שאלות. רשום את השאלות הנשאלות בביקור
  - ד. ממי מתקבל המידע על החולה ובאיזה אופן
  - ה. מה נאמר ליד מיטת החולה ומה לא
  - ו. איך נשמרת פרטיות החולה
  - ז. איך מתנהל הדיון על החולה ומי משתתף בו
  - ח. מי משתתף בתהליכי קבלת החלטות בביקור
  - ט. איזה פעילויות נכללות בביקור
  - י. איך נראה שמתנהג החולה במהלך הביקור, מה נראה כי מבין או מרגיש
7. סכם את התכנים שעלו בביקור:
  - א. בעיות רפואיות / סיעודיות / נפשיות / מינהליות
  - ב. תהליכי אבחון – DD
  - ג. את הפרוטוקולים / נהלים / שיטות טיפול שהוזכרו
  - ד. דילמות שעלו
  - ה. אחרים
8. סווג את השאלות שרשמית לקטגוריות שונות והסבר.
ציין אילו שאלות היו עבורך מלמדות במיוחד ולמה.
ציין אלו שאלות אינך יכול לענות כעת ואיך תצליח לקבל עליהן תשובה.
9. שאל את הרופא מהן תפוקות הביקור, לדעתו, לגבי החולים שלך. והשווה עם התפוקות שהגדרת לפני תחילת הביקור. הסבר את הפערים ביניהם.
10. הבא את התרשמויותיך והבנותיך לגבי התכנים, תהליכי הלמידה והאינטראקציות בין המשתתפים בביקור לדיון עם המדריך / אחות אחראית וקבוצת הסטודנטים.

העברת משמרת

מטרות:

1. הבנת המסרים העולים בהעברת משמרת
2. הכרת תפקידי המשתתפים, כולל המטופלים
3. יישום חוק זכויות החולה במהלך העברת המשמרת
4. העברת מידע על המטופלים לאנשי צוות, עם סיום הטיפול בו.

הכנה מקדימה:

1. בדוק האם קיים נוהל לגבי העברת משמרת וקרא בו.

הנחיות:

1. ראיין את האחות האחראית של המחלקה לגבי:
  - א. עמדתה ומדיניותה בנוגע להעברת משמרת והייחודיות של תהליך זה במחלקתה.
  - ב. קשיים הקשורים בהעברת משמרת (במשמרות השונות) ודרכי פתרונם.
  - ג. בעיות שעולות בהעברת משמרת אל מול חוק זכויות החולה.
  - ד. שינויים שחלו בדרך העברת משמרת במחלקה, במשך השנים.
  - ה. איך היתה אוספת את המידע אם לא היתה העברת משמרת ומאיפה.
  - ו. עמדתה לגבי מידת נחיצות העברת המשמרת והאפשרות לביטולה.
2. ראיין אחיות (במשמרות השונות) עפ"י הסעיפים הנ"ל.
3. ראיין מטופלים לגבי:
  - א. הרגשתם במהלך העברת המשמרת וציפיותיהם (גם בהתייחס לחוק זכויות החולה).
  - ב. מידת שיתופם בתהליך.
  - ג. האם קיים שוני, לדעתם, בדרך העברת משמרת במשמרות השונות.
  - ד. ניסיונם לגבי העברת משמרת במחלקות אחרות בהשוואה למחלקה זו.
  - ה. הבנתם את מטרות העברת משמרת.
4. קרא בקרדקס על מספר מטופלים וציין וסווג לקטגוריות את התכנים שמוזכרים.
5. א. צפה במהלך העברת משמרת מלילה לבוקר מבוקר לערב ומערב ללילה.
  - א. תאר את התהליך:
    1. מי משתתף ולמה?
    2. אילו פעילויות מתבצעות בזמן העברת המשמרת ועם מי?
    3. מהם התכנים שעולים?
    4. האם ומתי לוקח המטופל חלק בתהליך?
    5. איך נשמרת פרטיות וסודיות החולה?
    6. מה מקום ותפקיד המשפחות בזמן העברת המשמרת?
    7. האם עולות שאלות – אילו שאלות, ממי עולות וכלפי מי מופנות?
    8. אינטראקציות בין המשתתפים השונים.
    9. צפה במרכיבי "הטכס" בהעברת משמרת (לבוש, ז'רגון הדיבור, צורת הפניה לנוכחים, סדר כניסה ויציאה).
    10. מה נאמר ליד מיטת החולה ומה נאמר במקום אחר ואיפה?

11. ב. מה נרשם ומה לא וע"י מי?
12. ב. מה חשוב לאחות המוסרת משמרת להעביר בהשוואה למה שחשוב לאחות המקבלת את המשמרת?
13. ב. מהי האווירה במהלך העברת המשמרת?
14. ב. האם ואילו בירורים נעשים במהלך העברת המשמרת?
15. ב. דברים נוספים שהרשימו אותך בתהליך זה.
6. השווה בין התכנים שעלו בהעברת המשמרת לתכנים שמוזכרים בקרדקס. הבהר ונתח:
א. מהם התכנים שעולים גם בקרדקס וגם בהעברת המשמרת?
ב. האם קיים שוני בדרך הצגת אותו מידע בקרדקס לעומת העברת המשמרת, מהו השוני, תן הסבר לקיומו.
ג. איזה מידע לא הופיע בשניהם ולמה?
7. סכם את התכנים ואת התהליך של העברת המשמרת והחלט מה היית רוצה לאמץ ומה לשנות בדרך העברת המשמרת.
8. בצע תהליך העברת משמרת לפי מה שתכננת לחברך הסטודנט; באמצע היום מסור לאחריותו את הטיפול במטופלים שלך וקבל לאחריותך את המטופלים שלו. רשום לעצמך מה קרה בתהליך, תן וקבל משוב מחברך.
9. העבר את האחריות על מטופליך בסוף המשמרת, לצוות הסיעודי במחלקה, בהתבסס על השינויים והמשוב שקבלת. בקש מסטודנט אחר שיצפה בתהליך. סכם לעצמך מה היה ובקש משוב מהצופה ומהצוות.
10. הצג את הבנותיך לגבי תהליך העברת משמרת לאחות האחראית במחלקה ודון עימה בנושא.
11. הצג מסקנותיך ואת התהליך שעברת למדריך ולקבוצת הסטודנטים.

הדרכת מטופלים

מטרות:

הכרת תכני הדרכה שונים ודרכי הדרכה
הכרת הדרכה מתוכננת ולא מתוכננת

הנחיות:

1. ראיין אחות לגבי:
  - א. הדרכות שנעשות באופן שיגרותי במרפאה
  - ב. הדרכות קבוצתיות לעומת הדרכות פרטניות
  - ג. תכנים של ההדרכה
  - ד. תדירות ההדרכות
  - ה. מי מדריך, איפה, מתי
  - ו. מי קהל היעד
2. צפה בהדרכה מתוכננת. שים לב:
  - א. כמה זמן לקחה ההדרכה
  - ב. הפרעות באמצע ההדרכה (טלפון, פתיחת דלת וכד')
  - ג. תוכן ההדרכה
  - ד. הקשבה של המודרכים
  - ה. שאלות של המודרכים
  - ו. שימוש בעזרים להדרכה (תמונות, דגמים וכד')
3. ראיין את המודרכים בגמר ההדרכה:
  - א. מה עניין אותם, מה היה חדש עבורם
  - ב. איזה הדרכות נוספות היו רוצים לקבל
4. סכם:
  - א. מהי הדרכה טובה, לדעתך?
  - ב. מה תורם לה? מה מעכב או מפריע?
  - ג. מה חשיבותה של ההדרכה?
  - ד. לאיזה רמת מנע מכוונת ההדרכה?
5. צפה בעבודת האחות (בשעת קבלה או בביקור בית):
  - א. מה בפעולותיה שייך, לדעתך, להדרכה
  - ב. מי יוזם את ההדרכה?
  - ג. מי המודרך ומה תוכן ההדרכה?
  - ג. כמה זמן אורכת כל הדרכה?
  - ד. לאיזה רמת מנע שייכות רוב ההדרכות?
6. סווג את ההדרכות שראית עד כה לפי:
מחלות; תרופות; בדיקות; טיפולים; תזונה; פעילות גופנית; עישון; אחר....
7. סכם את הבנותיך בנושא הדרכה עם המדריך בכתב, בדיון עם הקבוצה או בדרך אחרת.

פעילות למידה בנושא מיניות החולה

רקע: מיניות היא מרכיב חשוב באישיותו של האדם והיא כוללת רבים מן ההיבטים הנכללים בחוויית הזהות הגברית והנשית* (Hooyman 1993; Kelly 1992; Greenstein & al 1997; Gregoire 1999). המיניות איננה רק סך של החיים הארוטיים או יחסי המין, אלא היא כוללת בתוכה גם מרכיב פיזי (מגע), נפשי (אהבה, חיבה) ואינטימי (צורך בקשר עם הזולת ובקרבה אנושית). המיניות באה לידי ביטוי בכל אחת מן המחשבות, הרגשות וההתנהגויות של האדם, בין אם במודע ובין אם שלא במודע (WHO 1987). מכאן ניתן להבין כיצד מיניות ותפקוד המיני יכולים להיות מקור לאושר ושמחה מחד, אך בו בזמן הפרעות במיניות עלולות לגרום לכאב, תסכול וחולי (WHO 1987; Fogel & Lauver 1990; Taylor 1999). במלים אחרות, הבריאות המינית והתפקוד המיני הם מרכיבים חשובים ומרכזיים באיכות חייו של כל אדם, בכל גיל, ויש לשלב את הטיפול בבריאות מינית כחלק מן הטיפול הרפואי השגרתי.

מטרות:

1. היכרות עם נושא מיניות החולה
2. פיתוח גישה אישית לגבי הנושא

הנחיות:

א. רפלקציה על הנושא (ניתן לבחור לענות רק על חלק מהסעיפים)

1. **כתוב/י** לעצמך מה שאתה/יודעת על המושג
  2. **ברר/י** לעצמך עם מה קשה לך במושג מיניות, למה מה אתה/מתחברת. **הסבר/י** מדוע.
  3. **ברר/י** לעצמך על איזה מהנושאים שקשורים למיניות היית מסוגלת/לשוחח עם המדריך/ה ועל איזה קשה לך. **הסבר/י** מדוע.
  4. **ברר/י** לעצמך על איזה מהנושאים שקשורים למיניות היית מסוגלת/לשוחח עם המטופל שלך ועל איזה קשה לך. **הסבר/י** מדוע.
  5. **ברר/י** לעצמך מהי הגישה הטיפולית שלך בנוגע למיניות החולה ומחלתו.
  6. **סכם/י** לעצמך תובנות
- ב. סקירת ספרות מקצועית בנושא
1. **חפשי/י** באינטרנט ובמקומות אחרים פרסומים למטופלים בנושא מיניות וחולי.
  2. **תאר/י** מהם סוגי החומרים המופיעים בהם וכיצד הם תורמים לטיפול בבעיות הקשורות למיניות וחולי.
  3. **תאר/י** איזה נושאים/בעיות/קשיים לא מופיעים וכיצד הם מעכבים טיפול בבעיות הקשורות למיניות וחולי. כיצד העדרם משפיע לדעתך על המטופלים ובעיותיהם.
  4. **מצא/י** את חומר העזר המקצועיים הרלוונטיים ועיין/י בהם. בדוק מהו סוג המידע הניתן וכיצד הוא מאפשר לך
  5. **סכם/י** את הבנותיך והעלה/י מול המדריכה והקבוצה .

ג. חשיבה קלינית

1. **קרא/י** בספרות המקצועית בסייעוד על נושא מיניות החולה.
2. **הגדר/י** את הבעיות הסייעודיות אשר רלוונטיות לנושא זה. **ברר/י** לעצמך האם נושא מיניות החולה הוא אכן אשכול בעיות בפני עצמו, או שזהו חלק מאשכול בעיות אחרות
3. **תאר/י** אלטרנטיבות טיפוליות שונות לבעיות במיניות שהועלו.
4. **נסה/י** לבדוק את סעיף 2+3 מול מטופל המאושפז במחלקה
5. **סכם/י** את הבנותיך והעלה/י מול המדריכה והקבוצה .

משכב לידה

המליצה: אלינה ליכטצינדר והוסיפה בתיה סובול.

הכנה מקדימה:
קריאה על משכב לידה.

המטרה:
זיהוי תהליכים נורמטיביים ופתולוגיים לאחר לידה:
זיהוי תופעות גופניות ונפשיות של משכב הלידה.
קישור בין סימנים וסימפטומים של משכב הלידה לימים שלאחר הלידה.
הבנה של השפעת סוג הלידה, מהלך הלידה והטיפול שניתן – על התחושות הנפשיות והגופניות של היולדת.

הנחיות:

1. בחר בעזרת המדריכה מספר יולדות לראיון. היולדות יהיו בימים שונים לאחר הלידה וכן סוגי הלידות ו/או ההרדמה יהיו שונים.
  2. ראיין את היולדות על החוויות שעברו מהלידה ועד עתה (שאלות לדוגמה):
סוג הלידה שעברה, האם תאם את ציפיותיה?
סוג ההרדמה שעברה?
מה היה במהלך הלידה: הדרכה (ממי?), תמיכה (ממי), אוירה, וכד'.
איך ההרגשה מהלידה ועד עתה? (פיזית ונפשית).
  3. אסוף פרטים גם בהסתכלות מכוונת ביולדת (פנים, שדיים, רחם, תפר ניתוחי, פרינאום, רגליים, גב)
  4. אסוף פרטים גם מגיליון היולדת.
  5. סכם בכתב את הבנותיך לגבי:
סימנים וסימפטומים של משכב לידה
השלכות סוג הלידה ומהלכה על תקופת משכב הלידה.
השפעת התרופות/ההרדמה על היולדת.
- הבא את הסיכום לדיון בקבוצה.

הריון בסיכון

המליצה: אלינה ליכטצינדר

הכנה מקדימה:

קריאה על אבחנה ספציפית – לפי בחירת המדריך (לדוגמא: סכרת הריונית, שליית פתח).

המטרה:

הכרת הסיבות, הסימנים והסימפטומים, הסיבוכים, הבדיקות, האומדנים וסוגי הטיפולים באותה אבחנה.

הנחיות:

1. בחר בעזרת המדריכה מספר מטופלות בהריון בסיכון, עם אותה אבחנה.
2. אסוף נתונים מהרשומות הרפואיות – קרא את הקרדקס, את הגיליון הרפואי שלהן.
3. ראיין את המטופלות.

סכם בכתב - מה משותף ומה מבדיל בין המטופלות הסובלות מאותה אבחנה.

רשום מה משותף לכל המטופלות לגבי:

- א. הביטויים הקליניים של האבחנה
  - ב. ממצאי המעבדה
  - ג. התערבות – אומדנים, ניטורים, בדיקות, טיפולים
- ציין מה היה שונה ביניהן והסבר את הסיבה לכך.

הנקה

המליצה: בתיה סובול

הכנה מקדימה:
קריאה על הנקה

המטרה:
זיהוי צורך בהדרכה ועידוד להנקה בימים הראשונים לאחר הלידה.

הנחיות:

1. ראיין את הצוות בנוגע להדרכה להנקה:
מי מדריך להנקה?
האם יש הכשרה מיוחדת למדריך הנקה?
האם מקפידים שההדרכה תהייה זהה?
למי ומתי ניתנת ההדרכה?
מהם תכני ההדרכה המרכזיים?

2. ראיין מספר יולדות:
האם ניתנת הדרכה מספקת בנוגע להנקה?
מה יודעות על ההנקה?
מה היו רוצות לקבל בהדרכה להנקה?
מה הייתה חווית ההנקה בלידות קודמות ואיך תשפיע על ההנקה כעת?

סכם בכתב הבנותיך: האם יש תיאום בין ציפיות וצרכי היולדות לבין הנעשה בשטח.

תרופות

המליצה: אלינה ליכטצינדר

המטרה:

הכרת התרופות השכיחות והחשובות בשימוש בחטיבת נשים.

הכנה מקדימה:

כל סטודנט יכין תקציר על 3-4 תרופות מתוך רשימת תרופות שהמדריך הכין.
כל סטודנט יקבל משאר חברי הקבוצה את התקצירים שהכינו, ויתכונן למבחן קצר.

הנחיות:

בשבוע השלישי יינתן מבחן קצר על התרופות (6-7שאלות).

המבחן מהווה פתיחה לדין על תרופות.

תרופות

המליצה: סבטלנה דוידוביץ'

מטרות:

הכרת סוגי הטיפול התרופתי באבחנה נבחרת (לדוגמא: צירים מוקדמים, ירידת מים מוקדמת).

הכנה מקדימה:

קרא בספרות על האבחנה הנבחרת והטיפול התרופתי בה.

הנחיות:

- א. בחר בעזרת המדריכה מטופלת עם אבחנה נבחרת.
- ב. קרא את התיק הרפואי שלה.
- ג. ראיין את המטופלת:
מה הטיפול התרופתי שקיבלה, איך הרגישה, איזו הדרכה קיבלה לגביו,
מה יודעת או רוצה לדעת לגביו (המדריכה יכולה לתת נקודות מכוונות
נוספות).
- ד. סכם את הבנותיך בכתב והתכונן להציגן לקבוצה.

אבחנות והתערבויות שכיחות

המליצה: סבטלנה דוידוביץ'

מטרות:

- א. אפיין אוכלוסיית המחלקה
- ב. הכרת אבחנות ובדיקות שכיחות במחלקה
- ג. זיהוי התערבויות שונות לאותה אבחנה

הנחיות:

- א. קרא את קרדקס המחלקה (לאחר קבלת מושג ראשוני על המחלקה מפי המדריכה שמציגה את המחלקה).
- ב. הצטרף לביקור רופאים. שים לב לנקודות הבאות:
סיבת אשפוז
הסימנים שבגללם הופנתה האישה לרופא
מצב דחוף לעומת לא דחוף
מצב כרוני לעומת אקוטי
מושגים וקיצורים רפואיים שבשימוש
אבחנות
בדיקות
התערבות שמרנית לעומת ניתוחית

סכם בכתב והכן לדין בקבוצה:

- א. מה מאפיין את המטופלות שבמחלקה (מבחינת סיבת ההפניה, סיבת האשפוז, דחיפות)
- ב. איזה אבחנות שכיחות
- ג. איזה בדיקות נעשות במחלקה
- ד. איזו גישה טיפולית בולטת
- ה. באיזה קיצורים משתמשים

